

קונטרס

# אַמוּנָה בַּחֲכָמִים

יגלה מעלת הזוכה לאמונת חכמים, ואיך שעל  
ידה באים לכל המדרגות שבעולם, ואשרי מי  
שמתחזק באמונת חכמים בעתים הללו.



בְּנוֹי וּמְיֻסָּד עַל־פִּי דְבָרֵי

רַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אֹר הַגָּנוּז וְהַצָּפוּן

בוֹצֵינָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ

רַבִּי נַחֲמָן מִבְּרֶסְלָב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ

וְעַל־פִּי דְבָרֵי תַלְמִידוֹ, מוֹרְנוּ הַגָּאוֹן

הַקְּדוֹשׁ, אֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רַז לֹא אָנִיס לִיָּה

רַבִּי נֵתָן מִבְּרֶסְלָב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ

וּמִשְׁלַב בְּפִסּוּקֵי תוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים וּמֵאֲמָרֵי

חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מְגַמְרָא וּמְדַרְשִׁים וְזֹהַר הַקְּדוֹשׁ



הוֹבָא לְדָפוּס עַל־יְדֵי

חֲסִידֵי בְּרֶסְלָב

עִיה"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹבֵב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר: אֵין עוֹד דְּבַר  
יוֹתֵר חָשׁוּב בַּיְהוּדוֹת כְּמוֹ אֲמוּנַת  
חֲכָמִים. וְרוֹאִים שְׁהַמִּינִים  
וְהָאֶפִיקוֹרְסִים הַמְשֻׁכִּילִים תָּמִיד  
הִתְלַבְּשׁוּ עַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל לְעַקֹּר  
מֵהֶם אֶת הָאֲמוּנַת חֲכָמִים, כִּי כָּל־  
תּוֹרָה שְׂבַע־לִפְנֵי יְסוּדוֹתָם רַק  
בְּאֲמוּנַת חֲכָמִים. וְלָכֵן אֵלוֹ הַרְשָׁעִים  
הָאֲרוּרִים מוֹצִיאִים לַעֲזוֹ עַל הַחֲכָמִים  
הָאֲמִתִּיִּים וּמְשַׁדְּדִים לְנַתֵּק נִשְׁמוֹת  
יִשְׂרָאֵל מֵאֲמוּנַת חֲכָמִים, וְעַל־יַד־  
זֶה, רַחֲמָנָא לִישְׁזַבֵּן, בָּאִים לִידֵי  
כְּפִירוֹת וְאֶפִיקוֹרְסוֹת גַּם בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ,  
וְלָכֵן צָרִיכִים הַרְבֵּה לְבַקֵּשׁ אֶת  
הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, שְׂיִזְכֶּה שְׁתֵּהִיָּה  
לוֹ אֲמוּנָה בְּחֲכָמִים אֲמִתִּיִּים, וְעַל־  
יַד־זֶה יִזְכֶּה גַּם לְאֲמוּנָה בְּהַקְּדוּשׁ־  
בְּרוּךְ־הוּא, כִּי זֶה תְּלוּי בְּזֶה.

(אמרי-מוהרא"ש, חלק ב', סימן תתקסח)

קוֹנְטָרַס

# אַמוּנָה בַּתְּכָמִים

רַבֵּנוּ ז"ל אוֹמֵר (לקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן סא):  
עַל-יְדֵי אַמוּנַת תְּכָמִים, יְכוּלִים לְהוֹצִיא מִשְׁפָּטֵינוּ  
לְאוֹר. מִהִי הַמְשָׁמְעוֹת בְּזֶה לְהוֹצִיא הַמְשָׁפֵט לְאוֹר?  
אֲלֹא יֵשׁ יָמִין וְיֵשׁ שְׂמַאל, אָדָם צָרִיף לְלַכֵּת בְּדַרְךְ  
הַמְּצָע, לֹא לְהַטּוֹת — לֹא לְיָמִין וְלֹא לְשְׂמַאל,  
שְׂזֶה מֵה שְׂפָתוֹב (דְּבָרִים יז, יא): "לֹא תִסּוּר מִן הַדָּבָר  
אֲשֶׁר יִגִּידוּ לָךְ יָמִין וְשְׂמַאל"; אִם הֶחֱכַם וְהִצְדִּיק  
אוֹמֵר מִשְׁהוּ, אֵל תִּלָּךְ לֹא לְיָמִין וְלֹא לְשְׂמַאל, לָךְ  
בְּדַרְךְ הַיָּשָׁר, כְּמוֹ שְׂאֵמֵר לָךְ, וְאַפְלוּ שְׂאֵינָךְ מִבֵּין,  
עָלֶיךָ לְזַכֵּר מִי אַתָּה, עָלֶיךָ לְהִזְכֵּר מִה עָשִׂיתָ. אָדָם  
פְּגוּם בַּבְּרִית, אֵיךְ הוּא יְכוּל לְהִבִּין אֶת הַצְּדִיק?!  
וְכִמוֹ שֶׁרַבֵּנוּ ז"ל אוֹמֵר (לקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן לו):  
וְזֶה כָּלֵל, שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְהִבִּין אֶת דְּבָרֵי הַצְּדִיק, אִם

לא שתקן תחלה אות ברית קדש, אזי יכול להבין ולתפס דבורו של הצדיק. אם אדם פגום בברית, רחמנא לישזבן, שעבר עברות חמורות, אי אפשר לו להשיג בדברי הצדיק. ולכן אדם נוטה לימין, וחושב: כף כוון הצדיק, נוטה לשמאל, וחושב: כף כוון הצדיק, ומזה יוצא משפט מעקל — לא לזה התכוון הצדיק. הצדיק רוצה דרך הממצע, שיהיה טוב לאדם בעולם הזה, וטוב לאדם בעולם הבא, זו דרך הצדיק.

מובא בספר הגימטריות של רבי יהודה החסיד: בראשית גימטריה שני עולמות. בשעה שברא הקדוש-ברוך-הוא את כל הבריאה כלה, הוא כבר בראה בצורה כזו שיהיו שני עולמות: עולם הזה ועולם הבא, רוחניות וגשמיות, גשמיות ורוחניות, ידיעה ובחירה, גלוי אלקות והסתרת אלקות, את הצדיק האמת שנכלל באין סוף ברוך הוא, שיכול לקרב את כלל נשמות ישראל אל הקדוש-ברוך-הוא, ואת הסמ"ך-מ"ם, שמסית ומדיח את כלל נשמות ישראל נגד הקדוש-ברוך-הוא, נגד קדשה וטהרה. ולשניהם יש כח, שזה 'בראשית' — ב' ראשית, הצדיק האמת נקרא

ראשית, כמו שכתוב (תהלים קיא, י): "ראשית חכמה יראת ה'". הצדיק האמת מחדיר יראת ה' בנשמות ישראל, מחדיר בהם, אשר אין שום מציאות בלעדיו הקדוש-ברוך-הוא, והכל זה אלקות ואלקות זה הכל. והסמ"ך-מ"ם גם-כן נקרא ראשית (במדבר כד, כ): "ראשית גוים עמלק", ועמלק היה נכדו של עשו, ושרו של עשו זה הסמ"ך-מ"ם, שמקור את האדם ומפילו ביאוש, ומכניסו בדכאון, ומחדיר בו כפירות ואפיקורסות, כאלו איננו רצוי בשמים, ואין רוצים ואין צריכים אותו, ואדם מתכנס בתוך עצמו בדכאון עמק. בא רבנו ז"ל ואומר: על-ידי אמונת חכמים, אם אדם מתחזק בזה, יכול להוציא משפטנו לאור. מהו משפט? עמודא דאמצעיתא, דרך המצע, לא נוטים — לא לימין ולא לשמאל, אלא בדרך ישר. הדרך של רבנו ז"ל היא דרך שמשית יכבש בה את כל העולם כלו. משיח יגלה לכלם את אמת מציאותו יתברך, וכמו שכתוב (ישעיה יא, ט): "ומלאה הארץ דעה [לדעת] את הוי"ה כמים לים מכסים", יהיה גלוי אלקות בזה, שכלם ירגישו שהקדוש-ברוך-הוא ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין, ואין בלעדיו יתברך כלל, ולכן יקיים (צפניה ג, ט): "כי אז אהפך לכל עמים שפה

ברורה לקרא כלם בשם ה'", כלם ידברו רק אל הקדוש-ברוך-הוא, כי פרגע שיתודע לכלם, שאין בלעדיו יתברך כלל, אז ידברו כלם אליו יתברך, כי מה צריך לדבר לבשר ודם, שאינו יכול לעזור לעצמו, וכיצד יעזור לאחרים? ! יותר טוב לברח אל הקדוש-ברוך-הוא. ויהיה גלוי אלקות כזה, שיקים (ישעיה נב, ח): "כי עין בעין יראו בשוב ה' ציון"; כל הציונים של העולם הזה — דומם, צומח, חי, מדבר, יגלו אלקות, ויקים (יואל ג, א): "ונבאו בניכם ובנותיכם", שיגיעו לדרגת נבואה, וידברו רק אל הבורא יתברך שמו. וכשאדם מדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, הוא שמח, עד שמגדל השמחה הוא הכי מאשר, ואיננו צריך את אף אחד, יש לו את הקדוש-ברוך-הוא בעצמו. ולכן מה זו אמונת חכמים? לא להטות לא לימין ולא לשמאל, אלא לילך בדרך המצע, דרך הכבושה. רבנו ז"ל לוחם מלחמת הוי"ה, ולאט לאט הוא פובש את העולם, מחדיר בכלם גלוי אלקות, שאדם ידע, שאין לו רק הקדוש-ברוך-הוא, וממילא אין לו רק לדבר אליו. אבל צריכים על זה אמונת חכמים.

רבנו ז"ל מכניס שמחה באדם, שירגיש שהוא

שְׁוֹה מִשְׁהוּ, שְׁבִשְׁמַיִם אוֹהֲבִים אוֹתוֹ וְחַפְצִים בוֹ,  
 אֲשֶׁר אֵין שְׂמִיחָה גְדוֹלָה מִזֹּו, שְׂאָדָם יוֹדֵעַ שֶׁהַקְדוֹשׁ-  
 בְּרוּךְ-הוּא אוֹהֵבו וְרוֹצֵה בוֹ. אֲבָל עַל זֶה צְרִיכִים  
 אֲמוֹנַת חַכְמִים. רַבְּנוּ ז"ל אוֹמֵר (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב',  
 סִימָן כה): הֵהֱתַבּוֹדְדוֹת הִיא מַעֲלָה עֲלִיוֹנָה מֵהַכֹּל,  
 דִּהְיִנוּ שְׂאָדָם יִרְגִיל עֲצָמוּ לְדַבֵּר אֶל הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-  
 הוּא, וּלְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ כָּל צָרְכָיו — בֵּין  
 בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבֵין בְּרוּחָנִיּוֹת, וַיְהִיָּה חֲזַק בְּזֶה, כִּי כָּל  
 דְּבוּר וְדְבוּר שְׂמֵדְבָרִים אֶל הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא —  
 נִשְׁמַע וְנִתְקַבֵּל, אֲפֹלוּ שְׂעֵדִין אֵינוֹ רוֹאֶה יְשׁוּעָה, וְאִף  
 רוֹאֶה לְהַפְּךְ, אֲבָל כָּכָל שְׂמֵת־פֶּלֶל יוֹתֵר, רוֹאֶה שְׂעֵדִין  
 לֹא נִתְקַיֵּם, עִם כָּל זֹאת צְרִיכִים אֲמוֹנַת חַכְמִים, הֵינּוּ  
 לְהֶאֱמִין שְׂמָה שְׂרַבְּנוּ ז"ל אוֹמֵר, שֶׁהֱתַבּוֹדְדוֹת הִיא  
 מַעֲלָה עֲלִיוֹנָה מֵהַכֹּל — כֶּף זֶה, אֲפֹלוּ שְׂאִינְנֵי רוֹאֶה,  
 וְאִינְנֵי מִבֵּין, וְנִדְמָה לִי כִּפִּי בְּלִבּוֹל דַּעְתִּי וְלִכְלוּף  
 מַעֲשֵׂי הַמַּגְנִים, שְׂאִף אֶחָד אֵינוֹ שׁוֹמֵעַ אוֹתִי, וְאֵינוֹ  
 צָרִיךְ אוֹתִי, עִם כָּל זֹאת צְרִיכִים לֵידַע מַה זֶה אֲמוֹנַת  
 חַכְמִים, הֵינּוּ אִם רַבְּנוּ ז"ל אָמַר, שְׂכָל דְּבוּר וְדְבוּר  
 שְׂמֵדְבָרִים אֶל הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא — נִשְׁמַע וְנִתְקַבֵּל,  
 וְעוֹשֶׂה רֶשֶׁם בְּשָׁמַיִם — זֶהוּ זֶה! וְאֵין אַחֲרָת. אִם  
 רַבְּנוּ ז"ל אָמַר (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן כד): מִצָּוָה  
 גְּדוֹלָה לְהִיּוֹת בְּשְׂמִיחָה תָּמִיד, וְאָדָם צָרִיךְ לְמָסוֹר



נפשו להיות בשמחה, אז זהו זה! ואל תאמר: אינני יכול להיות שמח, אני פגום, עברתי, רחמנא לישזבן, על כל העברות שבתורה, בר מינן, אני סובל יסורים מבני-אדם, מאשתי, מילדי, יש לי עניות ודחקות, אני מלא חובות, ואיך אני יכול להיות שמח?! זה כבר חכמות, זה נקרא שנוטים לימין או נוטים לשמאל, זה פגם באמונת חכמים. אמונת חכמים זה דרך המצע, דרך הישר. אם רבנו ז"ל אמר, שאנו צריכים לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא — ככה זה, ולא שואלים למה ומי ואימת, אלא אנו מאמינים בזה באמונת חכמים שלמה, וצריכים לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא. רבנו ז"ל אמר, שצריכים להיות בשמחה, אז עלי להכריח עצמי לרקד בכל יום ולהרקיד בני-אדם, ולא לשאל שאלות.

מה זה ימין ומה זה שמאל? שמאל זה רע גמור, ימין זה טוב, שמלבש ברע גמור. מצד שמאל אדם חושב — מי צריך אותי?! מי שומע אותי, אין שומעים אותי בכלל, אין צריכים אותי, ולמה לי להיות בשמחה?! למה לי להתפלל?! אני מלא צרות וחובות, אין לי מה לאכול, אין לי שלום-בית,



אֵין לִי יְלָדִים, אֵין לִי גַחַת מִיְלָדִים — זֶה שְׁמַאל,  
 זֶה רַע גָּמוּר! וּמָה זֶה יָמִין? הֵן אָמַת שְׁצָרִיכִים  
 לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, אֲבָל אֲנִי יוֹדֵעַ מִי אֲנִי, חֲטָאתִי,  
 עֲוִיתִי, פָּשַׁעְתִּי, עָשִׂיתִי כָּל הָעֲוֹנוֹת שֶׁבְּעוֹלָם, וְאֲנִי  
 הֲכִי גָרוּעַ, מִי צָרִיךְ אוֹתִי, וְאֵיךְ אֲנִי יְכוּל לְהִיּוֹת  
 בְּשִׂמְחָה, הֲלֹא אֵינְנִי רָאוּי כָּלֵל לְבוֹא אֶל הַקְּדוֹשׁ-  
 בְּרוּךְ-הוּא, זֶה יָמִין, שֵׁשׁ בְּזֵה הַרְבֵּה שְׁמַאל, יֵשׁ לִי  
 לֵב גִּשְׁפָּר, אֶף אֶחָד אֵינוֹ רוֹצֵה לְשָׁמֵעַ אוֹתִי,  
 הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כָּל-כֶּף גָּדוֹל, שְׂאִינוֹ שׁוֹמֵעַ אוֹתִי  
 חֲלִילָה, זֶה יָמִין שֵׁשׁ בְּזֵה שְׁמַאל. אוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל,  
 שְׂאֻמוּנַת חֻמֵּים זֶה בְּלִי חֻמּוֹת, לֹא תִסּוּר מִן הַדָּבָר  
 אֲשֶׁר יִגִּידוּ לָךְ יָמִין וּשְׁמַאל, תִּלְךָ יִשְׂרָאֵל. הַצְּדִיק אָמַר  
 שְׁצָרִיכִים לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, אֲזוֹ עָלִינוּ לְרַקֵּד וּלְשִׂמְחָה.  
 וְאִם תֹּאמְרוּ: זֶה כָּל-כֶּף קָשָׁה, אֲנִי נִמְצָא בְּמִצְבַּ  
 אָנוּשׁ, בְּצָרָה צְרוּרָה, רוֹצִים לְתַפֵּס אוֹתִי וְכוּ', חֲפָצִים  
 לְנַקֵּם בִּי, לְהַכְנִיסֵנִי בְּבֵית-סֵהָר, אֲבָל רַבְּנוּ ז"ל אָמַר,  
 שְׁצָרִיכִים לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, אֲזוֹ אֵין שְׂאֵלוֹת, אֵין  
 קִשְׁיוֹת. זוֹ נִקְרָאת אֻמוּנַת חֻמֵּים. רַבְּנוּ ז"ל אָמַר,  
 שְׁצָרִיכִים לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲזוֹ זֶהוּ זֶה!  
 מְדַבְּרִים רַק אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. אִם אָדָם חֹזֵק  
 בְּזֵה, הוּא יְכוּל לְעַבֵּר אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה, וַיְהִי הֲכִי  
 מֵאֲשֶׁר, מִקֶּשֶׁר הָעוֹלָם הַזֶּה לְעוֹלָם הַבָּא, הָעוֹלָם

הבא לעולם הזה, הידיעה והבחירה, הבחירה והידיעה, ואז הוא צוחק מהכל, ומדוע? כי יש לו אמונת תכמים! אין לנו משג אל מה יכולים להגיע, אם תהיה לנו אמונת תכמים בדברי תכמינו הקדושים. ולא בחנם שאומרים תכמינו הקדושים, שהקדוש-ברוך-הוא מקפיד יותר על זלזול הצדיק, מאשר על זלזול עצמו. בני-אדם מסתובבים, אוכלים גרעינים, מדברים דברים בטלים, לשון הרע, רכילות וליצנות, ואינם שמים לב, שהקדוש-ברוך-הוא נמצא פה. מדברים כל העולה על רוחם, ואינם שמים לב, שהקדוש-ברוך-הוא פה, ואיך אפה מדבר? השם יתברך פה! אדם צריך לשבת באימה ויראה, ברתת וזיע, שהלא הקדוש-ברוך-הוא פה!

היה אחד מאנשי שלומנו, שהיה דבוק כל-כך בהקדוש-ברוך-הוא, שמי שרק ספר לו אילו ספורים, אזי ברב תמימות וגדל היראה שהיתה על פניו אמר: נו, נו, נו, הקדוש-ברוך-הוא פה, עד שההוא התבייש, כי חש בעליל שהנה הקדוש-ברוך-הוא נמצא עם האדם הזה. אם אדם היה יודע, שהקדוש-ברוך-הוא נמצא פה, היה רועד מרב פחד. מוהרנ"ת ז"ל היה מספר, שרבנו ז"ל ישב תמיד

בְּרַעְדָּה כְּזוֹ, כְּשֶׁאֶחָז בַּשְּׁלֶחֶן, הוּא הַתְּנַדְּנָד מְרַב  
 יִרְאֶה שֶׁהִיָּתָה עַל פְּנֵיו, וְלִמְרוֹת שִׁירָאת ה' נוֹרָאָה  
 הִיא מְאֹד, עִם כָּל זֹאת מְצִינוּ שְׂאוּמְרִים חֲכָמֵינוּ  
 הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יוֹתֵר מִקְּפִיד עַל  
 כְּבוֹד הַצְּדִיק מִכְּבוֹדוֹ, וְהִרְאָיָה שְׂאֵנוּ רוּאִים, כִּי  
 בְּנֵי-אָדָם אֵינָם שָׁמַיִם לֵב שֶׁהוּא יִתְבָּרֵךְ פֹּה, וְעוֹשִׂים  
 מֶה שְׂעוֹשִׂים, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ עוֹזֵב אוֹתָם, יֵשׁ לוֹ זְמַן,  
 אֲבָל אִם נוֹגְעִים בַּצְּדִיק, הוּא יִתְבָּרֵךְ אֵינוֹ מוֹחֵל,  
 וְלִבְסוּף מְשַׁלֵּם חֲזָרָה לְאָדָם מֶה שְׂמַגִּיעַ לוֹ.

לְעֵתִים, זָכָה אָדָם, וְשִׁמַּשׁ אֶת הַצְּדִיק כַּמָּה  
 שָׁנִים, אֲבָל לִבְסוּף בָּעֵט בּוֹ, וּמְדַבֵּר עָלָיו כָּל דְּבַר  
 אָסוּר, וְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְחַכָּה, וּמְשַׁלֵּם לוֹ שְׂכָר  
 עַל הַטּוֹב שֶׁעָשָׂה עִם הַצְּדִיק, כִּי סוּף כָּל סוּף זָכָה  
 וְשִׁמַּשׁ אֶת הַצְּדִיק, אֲבָל לִבְסוּף יִקְבַּל עָנָשׁ מְשַׁלֵּם.  
 וְלִכֵּן כְּשֶׁרוּאִים אֶחָד מְדַבֵּר עַל הַצְּדִיק וּמְבַזֶּה אֶת  
 הַצְּדִיק, וְלֹא קוֹרֵה לוֹ מְאוּם, צְרִיכִים לְזָכֹר, שֶׁבּוֹדֵאֵי  
 עָשָׂה טוֹבָה לְצְדִיק וְעִכְשָׁו הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נוֹתֵן  
 לוֹ אֶת כָּל הַטּוֹב שְׂמַגִּיעַ לוֹ שְׂזָכָה לְשֵׁרֵת אֶת הַצְּדִיק  
 וְלַעֲזוֹר לוֹ, וּכְשֶׁתִּגְמַר הַזְּכוּת הַזֶּה יִקְבַּל אֶת הַמַּכָּה  
 שֶׁלוֹ בְּאִפְּן כְּזֶה שֶׁלֹּא תֵּאָר וְשִׁיעַר כָּלֵל.

ואם-כן מקפיד הקדוש-ברוך-הוא על כבוד  
 החכם והצדיק יותר מכבודו. מהי אמונת חכמים,  
 שאדם צריך לסלק את דעתו וחקמתו ובינתו לגמרי.  
 אומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קכג)  
 שלמות התקשרות לצדיק, שישליך את שכלו, וידע  
 שאין לו שכל, וכל מה שהצדיק אומר — זה  
 חתיכת שכל. אם הצדיק אומר לנו שצריכים לדבר  
 רק אליו יתברך, אז זהו זה, אין לנו דבורים אחרים  
 רק לדבר אליו יתברך, ואל תאמר שאינך מבין, כי  
 איך תוכל להבין אם הראש שלך מלא נאוף, זקמה,  
 רעיונות ומחשבות רעים וכו'. אלא תאמין באמונת  
 חכמים שלמה במה שהצדיק אומר שצריכים לדבר  
 אליו יתברך כאשר ידבר איש אל רעהו והבן אל  
 אביו. רבנו ז"ל אומר שצריכים למסור נפשו להיות  
 בשמחה, ואל תאמר: איך אני יכול להיות בשמחה,  
 עוברים עלי צרות ויסורים נסיונות וקשים ומרים,  
 אבל הצדיק אומר שצריכים להיות בשמחה, אז זהו  
 זה! הצדיק אומר, שאף שעובר עליך מה שעובר  
 אל תתיאש, רבנו ז"ל אומר (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב',  
 סימן קיב): אם אתה מאמין שיכולים לקלקל, תאמין  
 שיכולים לתקן, ומדוע אינך מבין זאת? כי יש לה  
 צוֹאָה בראש, מותרות במח, וכמאמרם ז"ל (ערובין

כא): הלועג על דברי חכמים נהוץ בצואה רותחת, עשנים סרוחים מסבבים את מחו; אם אדם יש לו העז לדבר על הצדיק, סימן שיש לו זקמה במחו, הוא מסתכל בתמונות תועבה, ועושה מעשים מגנים בסתר. וחושב שאין רואים ואין יודעים, כי מי שמדבר על הצדיק, הוא נואף.

כי אמונת חכמים זה היסוד ביהדות, וכמו שכתוב (שמות יד, לא): "ויאמינו בה' ובמשה עבדו"; שואלים חכמינו הקדושים (מכילתא בשלח): אם במשה האמינו, בהוי"ה לא כל שכן? אלא אי אפשר להגיע לאמונה בהקדוש-ברוך-הוא אלא על-ידי הצדיק; הצדיק משחק עמנו בכל מיני משחקים, בכל מיני לבושים, יורד אל הצנור הרע שלנו ומוציאנו משם. רבנו ז"ל אומר (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ח'), שהצדיק נכנס בתוך הצנור של הרשע ומוציאו; וכן אומר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן ח'), שהצדיק נכנס בתוך בית הבליעה של הסטרא אחרא, עד שמכרח להקיא כל מה שבלע. רבנו ז"ל אומר (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן רמג): כל מה שהצדיק יותר גדול, יותר קדוש, אין רואים אצלו כלום. שלמה המלך חבר שלשה

ספרים: משלי, קהלת ושיר השירים. אומר רבנו ז"ל: משלי כלם מבינים, דבורים נפלאים מאד, מוסר השכל, קהלת — כלם מבינים, כי מדבר רק מהתכלית הנצחית, שהכל הבלים כל העולם, והחי יתן אל לבו, שיבוא היום ויעזב את הכל. ואלו הספרים: משלי וקהלת, יש לכל אחד השגה בהם, אבל שיר השירים נדמה כשיר אהבה, לא פתוב שם אפלו פעם אחת שם הוי"ה, ואף אחד אינו מבין בו, עם כל זאת אומרים חכמינו הקדושים (ידים ג, ה): כל השירים קדש, ושיר השירים קדש קדשים. אומר רבנו ז"ל: יש צדיק, שהוא כל-כף גדול, שאין העולם יכול לסבל קדשתו, על-כן הוא מתעלם מאד, ואין רואים אצלו שום קדשה ופרישות יתרה מחמת גדל קדשתו. אימתי אנו יכולים להבין בצדיק? כשאנו מתחילים להתבודד, ויש לנו שמחה, ואנו מתחילים להתישב בדעתנו: רגע אחד, אני יודע מה הייתי ומה עשיתי, הייתי מלכלך, עשיתי כל מיני כלוכים, והנה נתקרבותי לצדיק, הנה לי אמון בו, הסתובבתי סביבו, אמת, הוא שחק עמי משחקים, ודבר עמי כמו שחבר מדבר עם חבר, והוריד עצמו אלי, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן צא), שהצדיק מלביש

עצמו בכל מיני לבושים, העקר להאיר פנו האור  
 אין סוף ברוך הוא, והנה תכף פשהלכתי ממנו,  
 נתעורר לבי, עד שגם אני מתחיל לדבר אל  
 הקדוש-ברוך-הוא, וגם אני שמח במצוות שאני  
 מקיים: שבת, ציצית, מזוזה, פשרות, תפלין, ואני  
 מתחיל להתבונן מהיכן זה בא לי, הלא הייתי מנח  
 בבויץ, התלכלכתי, עשיתי כל מיני עוונות, ופתאם  
 גם לבי בוער ללמד בכל יום חמש ורש"י עם  
 התרגום, ללמד משניות, ואני לומד מסכת אחר  
 מסכת, עד שזכיתי כמה פעמים לסיים ששה סדרי  
 משנה, התחלתי לגרס גמרא, דף אחר דף, עד  
 שזכיתי לסיים מסכתא ועוד מסכתא, עד שזכיתי  
 לסיים כל הש"ס, ואני מתבונן בעצמי, מי גרם כל  
 זאת?! הלא אף פעם לא תארתי לעצמי שאסיים  
 ששה סדרי משנה, ש"ס, טור ושלחן ערוך, והנה פן  
 זכיתי, אין זה אלא בכח הצדיק. ואף שהוא כל-כף  
 מסתיר עצמו, אבל אינו יכול לרדת אלי רק בצורה  
 כזו, כדגמת אינסטלטור שפותח ביובים, בהכרח לו  
 להתלבש בכמה מיני לבושים. ולכן אומרים חכמינו  
 הקדושים (שמות רבה, פרשה כג, סימן י'): מה אהליהם  
 של ישמעאלים כעורים מבחוץ ויפים מבפנים, כן  
 תלמידי חכמים, אף שבעורים בעולם הזה, אבל



מלאים מצוות בעולם הבא; אדם, כיון שקבל  
מהצדיק מלא חפנים טוב ונעם, לפתע נעשה כפוי  
טובה, ומתחיל לזלזל בצדיק.

הנה הקפידה התורה על כבוד אב ואם, עד  
שאמרה שהיא מהחמורה שבחמורות (דברים ופה,  
פרשה ו', סימן ב'), ומדוע? כי בדבר שאדם רגיל הוא  
מזלזל. ההורים אוהבים את הבן והבת, וכל-כף  
רגילים עם ההורים, עד שרחמנא לישזבן, פוערים  
את הפה ומתחצפים נגדם, או מזלזלים בכבודם.  
ואימתי מתעוררים? כשיהיו להם ילדים, והילדים  
ישלמו חזרה, אם תהיה לאדם זכות, אני יתעורר —  
"אוי ואבוי לי, מה עשיתי להורי, ועכשו אני מקבל  
בחזרה כפל כפלים, בשביל אחד אני מקבל שנים,  
זלזלתי בהורי, ועתה אני מקבל את הענש בחזרה.

ממה נובע שאדם פוגם באמונת חכמים,  
בצדיק שעזר לו, שרחם עליו, שהוציאו מהבוץ,  
שמסר נפשו בעבורו?! אלא מפני שנעשה קרוב  
לצדיק, ומרגישו כחברו, עד שיש לו קשיות על  
הצדיק, כמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק  
ב', סימן נב): מה שבני-אדם יש להם קשיות על

הקדוש-ברוך-הוא, כף צריך להיות, כי אדם נעשה אדיש, אין אכפת לו מחמת הרגילות, ומסכן, אינו יודע שהקדוש-ברוך-הוא נמצא פה, ומסתכל ורואה מה שעושה בסתרי סתרים ובחדרי חדרים וכו', כי מחמת הרגילות חושב, שהקדוש-ברוך-הוא בודאי אינו רואה אותו, חלילה, ומזה בא שיש לו קשיות עליו יתברך, יש לו טענות ותלונות עליו יתברך, הוי טפש, אינה מבין ששכלך מלא צואה וזהמה. אדם יש לו קשיות על הצדיק — למה הצדיק מדבר עמי כף, או כף וכו', הוי טפש, מהיכן הוציאך הצדיק?! ישבת על המדרכה עם כובע קש, יחף בלא נעלים, ושתיית לשכרה, והצדיק הגביה אותך, ועתה תלך לדבר עליו?! אינה מתבייש?! אינה זוכר את עברך המלכלך?! וכן כל אחד כפי לכולך מעשיו, מפאת שהצדיק הוריד עצמו ודבר עמך כמו שמדברים עם חבר טוב, אתה חושב שהנה כבר משיג את הצדיק?! אומר רבנו ז"ל: כף צריך להיות, שיהיו לאדם קשיות על הצדיק ועל הקדוש-ברוך-הוא, כי אינו יכול להבין לא את הבורא יתברך שמו ולא את הצדיק.

ולכן שלמות אמונת חכמים היא — שאין

לאדם שום קשיות על הצדיק ועל הנהגתו, אם  
 הצדיק אומר, שצריכים להיות בשמחה — זהו זה!  
 אם הצדיק אומר, שצריכים לדבר אליו יתברך —  
 זהו זה! אם אדם עושה כן, אזי הולך בדרך  
 הממצע, לא נוטה לא ימין ולא לשמאל, וחי חיים  
 אחרים, ומרגיש טעם בחייו. אבל מכרחים להיות  
 מקרבים אל הצדיק, וכמאמרם ז"ל (תנא דבי אליהו  
 רבה, פרק ל'): מה אהל זה אי אפשר להתקיים בלא  
 יתדות ובלא מיתרים, כך ישראל אי אפשר להם  
 להתקיים בלא תלמידי חכמים. אדם צריך את הצדיק  
 שישמחו ויעודדו, ויחזקו ויאמצו. בחוץ כלם  
 מדברים על הצדיק, אפלו אנשים שהוא קרב  
 מדברים עליו, ונמאס בעיניהם. על זה אומרים  
 חכמינו הקדושים (ילקוט שיר השירים תתקצב): למה  
 נמשלו תלמידי חכמים לאגוז? מה אגוז, אף  
 שמלכלך מבחוץ בטיט וצואה, אין תוכו נמאס, כי  
 יש בו פרי מתק וערב לחך; ולכן עלינו לחזור  
 בתשובה שלמה על פגם אמונת חכמים. יש הרבה  
 דברים שאיננו מבינים, וצריכים להודות בזה, אבל  
 צריכים לזכר דבר אחד, שבשעה שהיינו בצרה  
 גדולה, בשעה שהיינו מלכלכים בצואה ובלכלוך,  
 מי רחם עלינו? מי רחץ אותנו? הצדיק. פתאם

עכשו שבא אינה ריק ופוחז, צבוע ונוכל, ומדבר על הצדיק, ועושה לנו שטיפת מח, האם גלף אחריו?! האם נהיה שוטים גדולים כאלו, שיוכלו לרמות אותנו?! איך נשכח את הטובות שקבלנו מהצדיק?! ואם תאמר: הלא הצדיק דבוק בהקדוש-ברוך-הוא, ולמה עובר על הצדיק מה שעובר, ואלו שמחרפים ומבזים את הצדיק לא קורה להם מאומה, ואדרבה, הם צוחקים וכו'?! אף תדעו, שהקדוש-ברוך-הוא מחכה, אף לבסוף משלים תזרה. מי שרק עושה טובה לצדיק, הוא עושה טובה לעצמו ולכל העולם כולו, כי הצדיק בעצמו מזמן רוצה לעזוב את זה העולם, אין לו שום שיכות לזה העולם, צדיק מוכן ומזמן בכל רגע למסור נפשו אל הקדוש-ברוך-הוא, אשר אין לנו משג בכלל מה זה צדיק.

פעם בא הבעל-שם-טוב הקדוש זי"ע בחלום אל תלמידיו, אחרי כמה שעות שספרו ספורים ממנו ומגדלתו, ואמר בחלום לתלמיד הגדול, ראש כל המספרים: למה אתם מספרים מהמופתים שלי, למה אינכם מדברים מהיראת שמים שלי?! והנה התלמיד רואה פתאם הר גבה במאד מאד עד

הַעֲנִיִּים, וְעַל רֹאשׁ הַהָר בְּגִבֵּה מֵאוֹת קִילוֹמֶטְרִים  
נִמְצָא הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקָּדוֹשׁ זי"ע, שֶׁהִיא צוֹעֵק  
מִלְמַעְלָה לְמַטָּה: אַתָּה רוֹאֶה אוֹתִי? וְעָנָה הַתְּלָמִיד:  
הֵן רַבִּי. וּלְפַתֵּעַ פִּתְאֹם הִתְגַּלְגַּל הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב  
הַקָּדוֹשׁ זי"ע מִכָּל הָהָר, עַד שֶׁהִגִּיעַ לְאָרֶץ, וְנַעֲשֶׂה  
חֲתִיכוֹת חֲתִיכוֹת. וְאִזּוֹ קָם הַתְּלָמִיד וְהִתְעוֹרָר. וְהִבִּין  
מִדְּבַרֵי הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקָּדוֹשׁ זי"ע שֶׁאָמַר: כָּל רָגַע  
הִיִּיתִי מוֹכֵן לְהַסְקֵל, לְהַשְׂרֵף, לְהַשְׁחִיט, לְהַהַרֵּג  
לְכַבּוֹד הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְשִׁיעֲשֶׂה מִמֶּנִּי חֲתִיכוֹת  
חֲתִיכוֹת; אֲזַי קָם הַתְּלָמִיד בְּרַתָּת וּבְזִיעַ, וְסִפֵּר אֶת  
זֹאת לְכָל הַתְּלָמִידִים.

הֵיִשׁ לָנוּ מִשָּׁג בְּדְבָרִים כָּאֵלוֹ? ! אָנוּ, כָּל הָרֹאשׁ  
שֶׁלָּנוּ — אֵיךְ יְכוּלִים לְרַמּוֹת וּלְשַׁקֵּר וּלְגַנֵּב וְכוּ'.  
הֵאֵם הַמַּח שֶׁלָּנוּ נָקִי, הֵאֵם אָנוּ חוֹשְׁבִים רַק  
מִהַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא? ! הֵאֵם הָעֵינִים שֶׁלָּנוּ נְקִיּוֹת,  
וְרוֹאוֹת רַק אֱלֻקוֹת? ! הֵאֵם הָאָזְנִים שֶׁלָּנוּ נְקִיּוֹת,  
לְשִׁמְעַ רַק גְּלוּי אֱלֻקוֹת? ! הֵאֵם הַפֶּה שֶׁלָּנוּ נָקִי,  
שֶׁמְדַבֵּר רַק מִהַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא? ! רַבְּנוּ ז"ל אוֹמֵר  
(לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ל"ד), הַצַּדִּיק נִקְרָא מְלֶאֱפוּם  
— מְלֶא-פּוּם, מְלֶא אֱלֻקוֹת, אֵינן יְכוּלִים לְהַטְעוֹת  
אֶת הַצַּדִּיק. הַצַּדִּיק מִתְלַבֵּשׁ בְּלְבוּשִׁים, שְׂאֵף אֶחָד

אינו מכיר אותו, ורק כשיצא מזה העולם יאמרו כלם: "חי בינינו צדיק קדוש כל-כף, ואיך לא הפרנו אותו!"

והנה שואלים: למה אלו המציעים את הצדיק אינם מקבלים ענש? אלא הקדוש-ברוך-הוא משלם לאלו הרשעים חזרה בבוא הזמן. אנחנו מצדנו צריכים רק להתחזק באמונת חכמים, ולידע, שכל מה שהצדיק אומר — כף זה, אף שאיננו מבינים. אם הצדיק אומר, שצריכים להיות בשמחה, אז אין שאלות, אלא רק להיות שמח, אם הצדיק אומר, שצריכים לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, אז העקר לדבר אל הבורא יתברך שמו. אם הצדיק אומר, שצריכים לעשות חסד, אז צריכים לצייתו. ומכל שכן מי שזוכה לגמל חסד עם הצדיק, אשר אומרים חכמינו הקדושים (פרקי דרבי אליעזר, פרק מג): כל העושה חסד עם אחד מגדולי ישראל, מעלה עליו המקום, כאלו עשה חסד עם כל ישראל, כי כל ישראל צריכים את הצדיק הזה, כי בלי הצדיק הזה כלנו טועים.

ולכן עלינו למסד נפשנו לגלות ולפרסם את

רבנו ז"ל בכל העולם כלו, וכל אחד יקבל על  
 עצמו, שבכל יום יפרסם ויגלה את ספרי הצדיק,  
 וידבר בכל יום דבורים מהצדיק, כמו שאומר רבנו  
 ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן כט): אם אדם מדבר  
 בשבח הצדיק, מחו נקי מהרהורים רעים; הנה מחו  
 של אדם מלכלך, ומסתכל בכל מיני טנוף, זהום  
 ולכלוף, ואחר-כך יש לו טענות, על שיש לו  
 מחשבות זרות. אדם צריך לבקש את הקדוש-ברוך-  
 הוא, שיקדש את העינים. חכמינו הקדושים אומרים  
 (סוטה ח.): אין יצר הרע שולט אלא במה שעניו  
 רואות; ולכן עלינו למסור נפשנו ולבקש מאתו  
 יתברך, שיהיו לנו עינים קדושות. אם היינו  
 מסתכלים תמיד אל הקדוש-ברוך-הוא, לא היה לנו  
 יצר הרע, היה לנו חשק ללמד תורה: מקרא, משנה,  
 גמרא, מדרש, הלכות ואגדות, ומקבלים על זה שזכר  
 עצום. ולכן הבה נתחזק באמונת חכמים, ובזכות זה  
 ישפיע עלינו הקדוש-ברוך-הוא כל מיני השפעות  
 טובות, עד שנזכה להשפעה הכי גדולה, גלוי  
 שכינה, שבוא יבוא מלך הכבוד, ויתגלה אלינו פנים  
 אל פנים, ונזכה לראות בביאת המשיח ובבנין  
 בית-המקדש, אמן ואמן!